

Instytut Pamięci Narodowej - Gdańsk

<https://gdansk.ipn.gov.pl/pl2/aktualnosci/197478,Obchody-20-rocznicy-smierci-plk-Ryszarda-Kuklińskiego-Gdansk-11-luty-2024.html>
24.04.2024, 15:26

Obchody 20. rocznicy śmierci płk. Ryszarda Kuklińskiego - Gdańsk, 11 luty 2024

W 20. rocznicę śmierci płk. Ryszarda Kuklińskiego w Bazylice św. Brygidy w Gdańsku odbyła się uroczysta Msza święta w intencji bohatera.

Uczestniczyła w niej delegacja Stowarzyszenia „Godność”, zrzeszającego przedstawicieli opozycji antykomunistycznej, na czele z prezesem Czesławem Nowakiem. Wśród gości wydarzenia obecna była europosełanka Anna Fotyga i poseł na Sejm RP Kazimierz Smoliński. Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Gdańsku reprezentował Krzysztof Drażba, naczelnik Oddziałowego Biura Edukacji Narodowej.

Mszy świętej przewodniczył proboszcz Bazyliki św. Brygidy Ludwik Kowalski. W kazaniu nawiązywał do historii bohaterstwa i umiłowania Ojczyzny przez płk. Ryszarda Kuklińskiego.

W świątyni dostępna jest okolicznościowa wystawa na temat bohatera, przygotowana przez gdański IPN. Zapraszamy do zapoznania się nią do końca lutego br.

Ryszard Kukliński

Urodził się 30 czerwca 1930 r. w Warszawie. W 1946 r. wstąpił do Polskiej Partii Robotniczej, rok później zaś – do Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 1 we Wrocławiu. Ukończył ją w 1950 r. w stopniu chorążego.

W kolejnych latach regularnie doksztalał się i awansował. W 1964 r. ukończył studia w Akademii Sztabu Generalnego. W latach 1967–1968 pełnił służbę w Międzynarodowej Komisji Nadzoru i Kontroli w Wietnamie. Po powrocie do Polski przygotowywał m.in. ćwiczenia i plany inwazji wojsk Układu Warszawskiego na Czechosłowację. W 1972 r. został awansowany do stopnia pułkownika.

Jako oficer Zarządu I Sztabu Generalnego poznał wiele tajemnic Ludowego Wojska Polskiego i Układu Warszawskiego, w tym plany wojny napastniczej UW przeciwko Zachodowi. Na początku lat 80. uczestniczył też w przygotowaniach do wprowadzenia w PRL stanu wojennego.

W 1962 r. nawiązał współpracę agenturalną z Wojskową Służbą Wewnętrzną. Długo uchodził za zaufanego człowieka Wojciecha Jaruzelskiego, Czesława Kiszczaka i „towarzyszy radzieckich”.

Tymczasem w 1972 r. podjął współpracę z wywiadem Stanów Zjednoczonych. W ciągu dziesięciu lat przekazał Amerykanom ponad 40 tys. stron dokumentów dotyczących PRL, ZSRS i Układu Warszawskiego. Ujawnienie sowieckich planów agresji na Europę Środkową pomogło państwom NATO przygotować adekwatną odpowiedź i być może uchroniło świat przed wybuchem III wojny światowej.

Zagrożony dekonspiracją i aresztowaniem, w listopadzie 1981 r. Kukliński wraz z żoną i dwoma synami został ewakuowany z Polski przez CIA. W 1984 r. Sąd Warszawskiego Okręgu

Wojskowego zaocznie skazał go na karę śmierci. W pierwszej połowie lat 90. w odstępie kilku miesięcy w niejasnych okolicznościach zginęli obaj synowie pułkownika.

W 1995 r. Izba Wojskowa Sądu Najwyższego uchyliła wyrok wobec Kuklińskiego. Podjęte wówczas ponownie śledztwo w jego sprawie zostało umorzone w 1997 r. Prokuratura uznała, że pułkownik działał w stanie wyższej konieczności.

Ryszard Kukliński zmarł w wieku 73 lat w szpitalu w Tampie na Florydzie. Urna z prochami pułkownika została 19 czerwca 2004 r. złożona w Alei Zasłużonych na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach w Warszawie.

Kukliński jako pierwszy cudzoziemiec został uhonorowany wysokim odznaczeniem CIA – Distinguished Intelligence Medal. Upamiętniają go tablice, skwery i pomniki.

2 września 2006 r. prezydent RP Andrzej Duda mianował pośmiertnie Ryszarda Kuklińskiego na stopień generała brygady.

